

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) เพื่อประเมินคุณภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจ และ 2) เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจจำนวน 221 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้านและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 221 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 จึงนำมาวิเคราะห์ใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับข้อเสนอแนะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจ จังหวัดชลบุรี สรุปได้ดังนี้

1. คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจ ในภาพรวมพบว่า คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านอาคาร และสถานที่ คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม
2. ข้อเสนอแนะคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกัญแจ จังหวัดชลบุรี
 - 2.1 ด้านวิชาการ ให้มีห้องโสตทัศนศึกษา เพิ่มการสอนพิเศษตอนเย็นเพื่อรอผู้ปกครองมารับ และฝึกการเขียนอ่านให้คล่อง
 - 2.2 ด้านอาคารและสถานที่ ให้จัดห้องเรียนเป็นสัดส่วน ห้องเรียน ควรแยกห้องครัว ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วมให้เป็นสัดส่วนและมีจำนวนที่พอกับเด็ก ควรขยายสถานที่เข้าแถวตอนเช้าและออกกำลังกายปัจจุบันคับแคบเกินไป ควรจะมีรถรับส่งเพื่อความสะดวกของผู้ปกครอง เพิ่มห้องเรียนให้เพียงพอ และจัดเครื่องเล่นสนามหญ้าใหม่ เพิ่มผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอ
 - 2.3 ด้านสิ่งแวดล้อม ควรแยกห้องเก็บส้วมออกจากห้องเรียน ควรแยกแก้วนํ้าไม่ใช้รวมกันหรือให้เด็กนำแก้วนํ้าเอง
 - 2.4 ด้านกิจการนักเรียน ควรจัดให้เด็กทำกิจกรรมร้องเต้นหรือกีฬาสัปดาห์ๆ เพื่อเป็นการได้ให้เด็กได้ออกกำลังกาย

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการให้ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มากกว่านี้ ควรมีการประสานงานทุกฝ่ายและมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาคูณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจ จังหวัดชลบุรีในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวิชาการ ด้านอาคารและสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ชุมชน สำหรับด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเห็นว่าเด็กทุกคนได้รับการดูแลเป็นอย่างดีตามเกณฑ์มาตรฐาน ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข จึงมีผลทำให้ผู้ปกครองมีความเห็นว่าคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจอยู่ในระดับมาก ประกอบกับทางคณะผู้บริหารสามารถทำให้ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปเห็นว่า มีความพร้อมในการดูแลจัดการคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจ นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจยังได้งบประมาณสนับสนุนอาหารนมจกกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย สำหรับบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจมีกองการศึกษาเทศบาลเป็นหน่วยที่จัดจ้างครูพี่เลี้ยง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไล ธนวิวัฒน์ (2541) ที่ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการบริการโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาสภาพคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจเป็นรายด้านและรายข้อนั้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากเนื่องจากคณะผู้บริหารได้ดูแลติดตามการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการของเด็ก และมีเจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิการศึกษาด้านการศึกษาดูแลปฐมวัยมีประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็ก เช่น นำสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยทันกับโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งจะพบจากคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กในรายชื่ออยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ หลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม หลักสูตรการเรียนการสอนทำให้เด็กมีการพัฒนาการดีขึ้น การฝึกให้เด็กนั่งสมาธิ การส่งเสริมกิจกรรม เช่น กีฬา ร้องเพลง ช่วยให้พัฒนาการของเด็กดีขึ้น การจัดให้เด็กมีเวลาพักผ่อนในตอนบ่าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิสมัย วุฒิพรพงษ์ (2540) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการระดับปฐมวัยมีแนวทางและแผนการจัดประสบการณ์มาปรับปรุงหรือพัฒนามาก่อนนำมาใช้โดยปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้เข้ากับพัฒนาการของเด็ก

2. ด้านอาคารและสถานที่ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ความเหมาะสมของการจัดตั้งอาคารเรียน ความเพียงพอของจำนวนห้องเรียนต่อจำนวนเด็ก การตกแต่งอาคารเรียนมีความ

เหมาะสม การดูแลความปลอดภัยของเด็กภายนอกอาคารเรียน จำนวนเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่นมีเพียงพอต่อจำนวนเด็ก เนื่องจากทางคณะผู้บริหารได้ให้ความสำคัญและหางบประมาณเพื่อต่อเติม ตกแต่งอาคาร และสถานที่อยู่อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช วรหาญ (2548) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับสูงความสามารถของบุคลากร และงบประมาณมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการดำเนินงาน

3. ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนสะอาด และได้มาตรฐาน ความเหมาะสมของสภาพภายในห้องเรียน ความสะอาดของอาหาร และเครื่องดื่มการจัดการขยะ มีการแยกประเภทขยะ มีฝาปิด ไม้รั้ว มีถุงรองรับเพื่อเก็บ ดูแล และรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ เช่น ห้องน้ำ ห้องเรียน โรงอาหาร พื้นที่สนามเด็กเล่น เป็นต้น เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในเขตเทศบาลหัวกุญแจ มีกองช่างและกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมเป็นกำลังในการบริหารจัดการด้านอาคาร และความสะอาดถูกสุขลักษณะ เพราะจัดเก็บทุกวัน

4. ด้านกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ เตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา จัดส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกตและจดจำสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงออก ปลูกฝังให้เด็กรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สอนให้เด็กช่วยตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน เนื่องจากส่วนหนึ่งผู้บริหารเป็นพระจึงปลูกฝังเด็กในรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการทำสมาธิจึงเป็นอีกข้อหนึ่งที่ทำให้เด็กมีการเรียนรู้ที่ดี

5. ด้านความสัมพันธ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ได้แก่ ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมกิจกรรมของศูนย์ เช่น งานวันเด็ก วันแม่ เป็นต้น ศูนย์เด็กช่วยให้ท่านมีความเข้าใจการดูแลเด็กมากขึ้น ท่านคิดว่าการจัดประชุมผู้ปกครองเด็กนั้นช่วยสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กช่วยลด หรือแบ่งเบาภาระของท่านได้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ที่ทางศูนย์ได้ให้ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุง และดำเนินการศูนย์ เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งอยู่ในวัด และคณะผู้บริหารส่วนหนึ่งเป็นพระทำให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีเพราะในชุมชนต้องเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับวัดทำให้ใกล้ชิด และมีความสนิทสนมกันเป็นส่วนมาก

6. ด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลางเพียงข้อเดียว คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมหารือแก้ไข ปัญหาในศูนย์เด็ก นอกนั้นอยู่ระดับน้อย ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมอาหารกลางวันของเด็ก ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็ก ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็ก ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างอาคารเรียน สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของนิภาพรรณ หงส์ชูเกียรติ (2544) ที่พบว่าปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มุ่งให้ความสำคัญกับเด็กเพียงอย่างเดียวโดยแยกบทบาทของพ่อแม่ออกไปจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งในความเป็นจริง พ่อแม่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทั้งกายและใจ แต่ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อย เพราะส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง จึงไม่สละเวลามาร่วมกิจกรรมได้ และไม่สามารถสละทรัพย์สินให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เช่นกัน สอดคล้องกับ วิไล ธนวิวัฒน์ (2541) พบว่าการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพฯ มีความสัมพันธ์กับชุมชนในระดับปานกลาง และผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมน้อย และสอดคล้องกับ วรรณพร กาญจนภา (2544) พบว่าผู้ปกครองและคนในชุมชนมีภารกิจ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในสถานรับเลี้ยงเด็กได้ และสอดคล้องกับ Bell (1992) พบว่าสาเหตุที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม คือ โรงเรียนไม่ร้องขอความช่วยเหลือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพราะต้องทำงาน นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ อาชีพ และระดับการศึกษา

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจ คือ ครัวจัดซื้อเครื่องเล่นสนามใหม่ การสอนเน้นการอ่านออกเขียนได้ แสดงถึงค่านิยมของผู้ปกครองที่เร่งรัดพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับ ชบา พันธุ์ศักดิ์ (2541) พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้ครูสอนอ่านเขียนมากกว่าเล่นสนุกสนาน จึงเสนอให้มีห้องโสตทัศนศึกษาสำหรับเด็ก นอกจากนี้ยังต้องการให้สอนตอนเย็น ระหว่างรอผู้ปกครองมารับ แสดงว่าผู้ปกครองเด็กมอบหมายการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นหน้าที่ของครูฝ่ายเดียว เพราะการประกอบอาชีพทำให้เป็นอุปสรรคต่อการใกล้ชิดบุตรหลาน ด้านอาคารสถานที่ ต้องการให้ขยายห้องเรียน และเข้าแถวเข้ารับธงชาติให้กว้างขวาง เพื่อจะได้มีห้องเรียน ห้องกิจกรรมอื่นๆแยกเป็นสัดส่วน มีที่เก็บอุปกรณ์ ตลอดจนมีรถรับส่งเพื่อแสดงว่าผู้ปกครองต้องการความสะดวก

สำหรับความปลอดภัยเด็ก ผู้ปกครองแนะนำให้แยกแก้วน้ำเป็นส่วนตัว และดูแลเด็กไม่ให้ห้อยออกมาวิ่งเล่นข้างนอก และให้ครูดูแลเด็กจนกว่าผู้ปกครองจะมารับ

จากการศึกษาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจทั้ง 6 ด้าน พบว่า คุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน คือ ด้านงานกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านอาคารและสถานที่ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวกุ่มเจควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ศูนย์เด็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ดังนี้

1. ควรมีการประชุมชี้แจงให้ชุมชน และผู้ปกครองทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ และความจำเป็นของการพัฒนาเตรียมความพร้อมเด็ก และ

ชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหาร และช่วยเหลือ

2. ควรมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน อย่างต่อเนื่อง ด้วยการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอาทิเช่น การช่วยสอนศิลปะ การร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ มีส่วนร่วมในการแนะนำอาหารให้แก่เด็ก ฯลฯ จะช่วยสร้างความเข้าใจ และความผูกพันที่ดี อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาความพร้อมของเด็ก และการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น

- การจัดทำเอกสารคู่มือแผ่นพับ
- การเยี่ยมบ้านเด็ก
- การประชุมผู้ปกครอง
- การจัดทำป้ายประกาศ
- การสนทนาพูดคุย และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

4. การให้บริการของศูนย์คือ งานให้บริการแก่ชุมชน ทั้งการให้บริการทางด้านวิชาการ และการให้บริการด้านสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ชุมชนรับรู้ ว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นของชุมชนเพื่อชุมชน

สรุปงานความสัมพันธ์กับชุมชนการมีส่วนร่วม และการประชาสัมพันธ์จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน และประสานประโยชน์ร่วมกันเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของชุมชนการร่วมมือกันระหว่างราชการ ชาวบ้านและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ทราบการพัฒนา และใกล้ชิดกับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น

2. ในด้านการดูแลเด็กให้มีความปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นภายใน - ภายนอกอาคารเรียนเห็นควรให้ผู้ดูแลเด็กเข้มงวด ไม่ควรปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง เพราะเด็กอาจเกิดอันตรายได้ เด็กควรได้รับการดูแล และควรอยู่ในสายตาของผู้ดูแลเด็กที่รับผิดชอบ และมอบหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของบ้านห้วยกุญแจ กับสถานรับเลี้ยงเด็กของเอกชน
2. ควรศึกษาการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านบุคลากร และความสัมพันธการมีส่วนร่วมกับชุมชนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University